

Marta Sans Valls o l'escrivure sense temor

ÀNGELA BUJ ALFARA
Doctora en Filologia Catalana

Opinió

Llengua. L'autora, d'Alcanar, doctora en Química per la Universitat Autònoma de Barcelona, ens presenta una novel·la en què se'ns evoca un element imprescindible per a conduir a bon port qualsevol text: la puntuació

L'autora, d'Alcanar, doctora en Química per la Universitat Autònoma de Barcelona, ens presenta una novel·la en què se'ns evoca un element imprescindible per a conduir a bon port qualsevol text: la puntuació. *Tots els punts i a part*, publicada per Empúries i presentada a Barcelona en la 44a edició de La Setmana del Llibre en Català 2026 i a la Biblioteca Pública Trinitari Fabregat, d'Alcanar, el 2 d'octubre, és l'última novel·la que arriba després de la guanyadora *Isòsceles*, premi XXVI Terra de Fang del 2023, publicada per Onada Edicions.

Dedicada al món de la recerca en el seu àmbit acadèmic de formació, ens interessa mostrar que no combrega amb el tòpic que les persones de formació tècnica no tenen interès per la literatura o vist des del pol oposat, que si ets de «lletres» no saps fer res més, com si les investigacions en lingüística, ciències socials, etc., no fossen investigacions i ciència. No són pocs els filòlegs que coneixem que també tenen formació en matemàtiques o en física, per exemple. I pensem només en el lingüista i poeta Gabriel Ferrater Soler, matemàtic, gramàtic, crític, traductor... *Da nudes pueris* (1960), *Les dones i els dies* (1968), *Sobre el llenguatge* (1981). O en l'arquitecte i poeta Joan Margarit Consarnau, guanyador del premi Carles Riba de poesia el 1985, amb *Mar d'hivern*. Com també a casa nostra, el mateix any teníem un premi Josep Pla, amb *Tretze biografies imperfectes* i prèviament el premi Carles Riba 1981, amb *L'ombra rogenca de la lloba*. Ens estem referint, evidentment, al farmacèutic, narrador i poeta, el tortosí Gerard Vergés Príncipe.

I en la filologia, el mateix Pompeu Fabra Poch era enginyer industrial de formació, que després completà amb estudis filològics i no fou poc el canemàs que va haver de bastir per a construir una llengua de

Marta Sans Valls durant una conversa en el marc de la Setmana del Llibre en Català. FOTO: ANDREA CUÉLLAR

cultura que ens fes sortir del magma de dispersió ortogràfica que campava per la nostra llengua.

O, en el pla de la ficció, i reproduint un fragment d'una autora que ens agrada, la Chima-

Vol que la llengua tinga una construcció acurada i que traspuie el seu origen

manda Ngozi Adichie, «Seria la Grace [l'Afamefuna] qui, sent una de les poques dones que estudiaven a la Universitat d'Ibadan l'any 1950, va canviar la carrera de Química per la d'Història després de descobrir, mentre prenia te a casa d'uns amics, la gesta del senyor Gbo-ye-ga.» *Allò que t'envolta el coll*, p. 253, Fanbooks.

En aquest sentit, ens interessa, novament, referir-nos al trencament de tòpics i encase-

llament que representa, al nostre parer, la creació i vocació literària de l'autora, perquè no s'atura només en la seua evocació i estructura canònica de la trama, amb plantejament, nuc i desenllaç, sinó que vol que la llengua tinga una construcció acurada i que traspuie el seu origen tant en l'estil indirecte com en l'estil directe.

Per a això, l'autora cerca formes lingüístiques que poden encabir-se perfectament en obres literàries de primer nivell com *espill*, *hòmens*, *jòvens*, *meua*, *raïl*, *redó*... El seu activisme vital l'ha portada a valorar i normalitzar formes catalanes que, encara vives, no tenen res a amagar en el rànquing de catalanitat. Aquest activisme, en el contingut de la trama, també insinua alguna picada d'ullet a aquelles pràctiques que en alguns pobles, i no gaire lluny d'aquí, ens fan plantejar si les nostres societats evolucionen o involucionen, sense cercar alternatives a activitats que impli-

quen patiment. Ahora que certs esquemes seculars de comportaments socials poden resultar claustrofòbics en persones que han viscut un èxode estudiantil i que volen retrobar el seu lloc en aquell origen que han

L'autora cerca formes lingüístiques que poden encabir-se en obres de primer nivell

deixat... Tot això i més, se sent, se llig i degoteja en *Tots els punts i a part*.

Però el que més s'intensifica a cada plana, a cada part, a cada respiració és el que els personatges viuen. Com les dos erres que corren de Ramon a Rita i entre Rita i Ramon, descobrirem una passió que els colpeja però també la pulsio que els porta no sabem a on i és que sempre, i encara, hi ha, entre nosaltres, molts i tots els punts i a part.